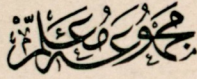

بر نسخہ می ۱ غروشدہ در .

بر نسخہ می ۱ غروشدہ در .

مرکزی ابو السعود چاہدہ سندہ ۱۸ نومرولو دکاندر .
کوندربلہ جگ اوراق معلم نامتہ اورایہ کوندربلیدر .
پوستہ اجرتی ویرلماش مکاتب قبول اولغاز .

استانبول ایچون آونہ بالماز . خارج ایچون برسنہ لک
آونہ بدلی — پوستہ اجرتیلہ برابر — بارم عثمانی
لبراسیدر .

فی ۷ جادی الاولی سنہ ۱۳۰۵ (معارف نظارتک رخصتیلہ ہفتہ در ہدفہ نشر اولنور) فی ۳۰ کانون اول سنہ ۱۳۰۵

مکتب حقوق درس لربنک خلاصہ می :

— ۳۱ —

الا — مکر

عبارہ سندہ «الا» دن صکرہ «ک» ایراد ایش ایسہدہ بوصورت
تقلیدہ شایان کورلماز .

کال بک :

«برتوڈکا نوع بشرک باشنہ قوغش بر نورانی ہادرکہ سایہ
سمادتی تعمیم ایدجک واسطہ بولغاز . الا کہ لزومی قدر شہال
مطبوع الاندامی حکمنندہ اولان صحائف مطبوعہ نک وسعت
و انتشاریدر .» [*]

عبارہ می شناسی بہ یروک بولندہ یازلمدر .

مجاوراندہ اکثریا الفک اسقاطیلہ — «البہ — ہمہ حال» ویا
«ہلہ — علی الخصوص — خصوصیلہ» مقامندہ — قوللانیلان
«الا» لسان ادبہ یافخاز . ندیمک :

(جمعت خاطر می قاہر عاشق اولنجہ)

(الا خم کیسوی پریشان نہ بلاد)

یہی کی بولنہ بلجک براق مثالا حکمی اولہماز .

مرکب اولان «الا» — شرط منفی اداتی اولہرق — داتما واو
ایلہ «والا» سورشدہ قوللانیلیر .

مثلا «اودہ حصہ دار منفعت اولمیدر و الا معاوندہ بولنہماز .
عبارہ سندہ کی «والا» اولماز ایسہ» مقامنہ قائم اولور .

«یوقسہ» تعیری داتما «والا» نک یرنی طوبہ بیلیرسہدہ «والا»
داتما «یوقسہ» نک یرنی طوبہماز .

مثلا «نہ تردد ایدیورسکر؟ یوقسہ کیتک استیورمیسکر؟»
عبارہ سندہ کی «یوقسہ» بدل «والا» کتیریلہمز . اما «کانی» نک
لہٹاشندن اولان عبارہ آسہدہ کی «والا» «یوقسہ» بہ تبدیل
اولنہ بیلیر :

§

«اول طرفدہ بیلدکاردن کیم وار ایسہ و محبت ادبانی ایسہ
سلام و عشق و نیازمزی ابلاغ قابیلہ افرار ایدمز و الا قدر
نیاز و خود ناشانی بر آلی ندماي و سواسہ یہودہ یرہ سلام
و نیازمزی اتلاف و اضاعت ایتیمیز .»

§

«مکر» لساغزده باشلجہ اوچ وجہ ایلہ استعمال اولنور :

۱ — ادات استنا اولور . بوصورتدہ داخل اولدینی جملہ

مثبت ویا منفی بر فعل التزامی ایلہ نہایت بولور :

[*] بوصورتدہ «مطبوع الاندام» دن بشقہ بر «منصف تألیف» دہا
بولندینی ادعا ایدن «شرح بلاغت» صاحبہ حق ویرلیر .

بری عرییدن، دیکری فارسیدن مأخوذدر .
عرییدہ «الا» ایکی نوعدر : بری بسیطدر، دیکری (ان)
شرطیلہ ایلہ «لا» ی نافہدن مرکبدر .

لساغزده ایکسی دہ استعمال اولنور، بسیطی — عرییدہ
اولدینی کی — ادات استنادر :

(اولہ مستی کوزلین کیم سکا یوقدر بدل)

(سندن ای جان منقطع قتلار بی الا اجل)

«فتوی»

§

(سوردیکہ خصمہ یکتہ باقاز سلاح وجوشنہ)

(یر قالماز اصلا دشمنہ الا بیابان عدم)

«نغی»

§

(بن شاعر مجز دم الہام طرازم)

(تیلزسہ نولہ قدر می ملای زمانہ)

(ملا نہ عجب تیلسہ اما بو عجبدر)

(ہیج اولیسہ بر ناقد کالای زمانہ)

(الا ینہ شاہنشہ دوران کہ جنابی)

(دولٹلہ اولہ طیباً و ماوای زمانہ)

«کذا»

§

«بدلربنک فقدانندن صکرہ استقلال سلطنت ہواسیلہ
بدل وجود ایدن شہزادہلر سوق زمانہ و مسلک حکیمانہ نک
خلافتدہ بولندقلر یچون مخالف امدن بشقہ برشہ نائل اولہمدیلر،
الا سنأ اصغر ولیاقتہ اکبرلری اولان سلطان محمد اول کہ حقیقتدہ
دولتک بائی نایسیدر .»

«کال بک — دور استیلان» §

شناسی مرحوم :

«استانبول بلد می اوروپانک کنار ساحلندہ آسیاہ قارشی
قورلش بر مالککہ دریادکہ مانندی زیر افلاکدہ مرئی اولماز،
الا کہ آینسہ آبداری اولان صفحہ خلینجندہ منعکس صورت
بی قراریدر .»

§

«خواجه افندی» مکر که بویه جواب ویریه. «دیوب
عودت ایش اولدینی مرویدر.»
«جودت باشا — تاریخدن»

بعضاً فعل التزامی مقامنه فعل التزامی حکمنده اولان برامر
غائب ویا نهی غائب صیغهسی قائم اوله بیلیر:
«فقط بومرتبه چاراشیق لقردیله هر برطبیعت کوره متنافر
ومنفور اولیق لازم کله چکنندن یالکر ادبیاتده دکل هیچ بر یرده
طبیعی اوله رق ایراد اولنه من. مکرکه صورت مخصوصده آراؤوب
بولنیش اولسون!»
«اکرم بک — تعلیم ادبیاتدن»

ادات استئنا اولان «مکر» نژده هان دائماً «که» ایله استعمال
اولنورسده نظمده «که» سز دخی ایراد اولنه بیلیر:
«آلدیلر عقل بررولر یریشان آیدیلر»
«بر یره گلز مکر جمعیت خویان اوله»
«یانی»

§

«دکل لطفی خداوند کریمک قابل انکار»
«مکر انکار ایدن مجنون اوله یاطفل یااعی»
«نابی»

نظمده تأخیری جاؤردر.

۲ — استغراب ومفاجه اداتی اولور. بو صورتده داخل
اولدینی جمله بر روایت صیغهسیله نهایت بولور:
«بن آتی عالم صانیردم. مکر جاهل ایش!»
§
«مکر ظالم قاجوب تا ملک سعد آباده دک کیش!»
«ندیم»

بو «مکر» ک دخی نظمده تأخیری جاؤردر:

«قدرله مکر بنجه شتمک ایش!»

«عزت ملا»

§

«چوکور شاعری ظن ایدرمش مکر!»

«کذا»

§

«جامه سبزم کفتمش مکر!»

«آتشباردن»

فقط «که» ویا «کیم» ایله ایرادی ممنوعدر. عزت ملانک:
«مکر کیم او بر جوهره کان ایش!»

§

«فلک مهره ویرمش مکر کیم قسم!»
مصرعاعارندهکی «کیم» لر زانددر.

۳ — ظن وتخمین اداتی اولور. بو صورتده «غالبا — بس
بلی» تعبیرلرینک یرنی طوته بیلیر:

«مکر دیواندر سودای اروسسیله زاهد کیم»

«طوروب بحرابه قارشی اوز اوزیله گفت وکویار»

«فضولی»

§

«مکر خلق جهان هب آشنای و حدت اولمشدر»
«کال بک»

§

بونک ده تأخیری جاؤردر:

«اولدک مکر بوتازه خیالکله — اگرما»

«کلشنده کل طراز قنزل دم سحر»

§

«دل بنه سرکشتهدر تیر هواییوش — ندیم»

«برکان ابرونک اولمشدر مکر آوارهسی»

بودخی «که — کیم» ایله ایراد اولنه ماز:

«مکر کیم بنجه سیننه بر مهباره یاصلانش»

مصرعاعارندهکی «کیم» زانددر.

بو او پنجی وجه نظمده مخصوص کییدر. شیخ غالبک:

«قالمشی مکر دیشلک سوز»

مصرعاعکی سوزلرده کورلیدیکی اوزره «مکر» ک مقام استفهامده
ایرادی شیوه ایرانه موافق ایهده بزم شدیدیکی شیوه منزه مخالفدر.
موقع ترجیده استعمالی دخی بویهدر. لسان عوامده جاری اولان
«مکرسه» تعبیری ایسه لسان ادبده هیچ بر وقت قوللانیله ماز.

مکتب سلطانی درس لرندن:

— ۷ —

کله نلک قیاسه مخالفی، موافقیده غرضی، مأنوسیتی کی امر
اعتباریدر.

وقتیله قیاسه مخالف عد اولنان برکله شمعی موافق، بالعکس
وقتیله موافق عد اولنان برکله شمعی مخالف صاییه سیله —
جکی کی شمعی موافق عد اولنان برکله بر زمان صکره مخالف،
بالعکس شمعی مخالف عد اولنان برکله بر زمان صکره موافق
صاییه بیلیر.